

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 142/2012-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť T. B., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11 S/107/2010-71 z 27. apríla 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo/34/2011 z 24. augusta 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2011 faxom a 21. decembra 2011 poštou doručená sťažnosť T. B., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 S/107/2010-71 z 27. apríla 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžo/34/2011 z 24. augusta 2011.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Správny orgán Obvodný úrad v P. konal v priestupkovej veci kde som bol obvinený z priestupku. Správny orgán nepostupoval v súlade so zákonom porušil moje právom chránené záujmy ako aj mojich zákonných zástupcov (v čase konania som bol mladistvý). Nebolo mi doručené Rozhodnutie správneho orgánu z mne neznámeho dôvodu ani mojím zákonným zástupcom. Správny orgán uviedol adresáta Zákonný zástupca T. B., K. (v prílohe). Správny orgán odmietol spísať návrhy a následne vykonať dôkazy pred rozhodnutím vo veci.

Mal so za to, že konanie bude následne po ústnom pojednávaní (21/04/2009) pokračovať, čo sa nestalo a správny orgán napriek tomu vo veci rozhodol. Rozhodnuté bolo 05/05/2009.

Nemal som právneho zástupcu (len zákonného) v správnom konaní, som toho názoru, že správny orgán ma nepoučil o všetkých mojich právach a nebolo postupované v zmysle § 3 správneho poriadku.

Ústne pojednávanie vo veci bolo len za účasti mňa, otca a matky bez pracovníka Úradu práce a sociálnych vecí v P. ako aj poškodeného a ďalších sedem svedkov, ktorým som nemohol klásť otázky. Správny orgán nevykonal len procesné chyby ale aj nesprávne vyhodnotil podklady pre rozhodnutie a nechcel spísať a následne vykonať mnou požadované. Ja som skutok, z ktorého som bol neprávom obvinený nevykonal.

Bol som toho názoru, že nezákonnosť konania správneho orgánu sa odstráni zrušením predmetného rozhodnutia prokuratúrou podaním protestu a v ďalšom konaní sa odstráni nezákonný postup správneho orgánu vo veci.

Okresná prokuratúra v P. (ďalej OP) podala protest prokurátora proti rozhodnutiu správneho orgánu, ktorému nebolo vyhovené prvostupňovým orgánom a vec bola postúpená na Ministerstvo vnútra na rozhodnutie. MV taktiež nevyhovelo protestu prokurátora, následne bol podaný rozklad a vo veci rozhodoval minister vnútra s rovnakým výsledkom.

OP využila zákonnú možnosť a podala žalobu na Krajský súd v Trenčíne. Súd začal vo veci konať, vytýčil pojednávanie na 16/02/2011, no odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu nesplnenia zákonnej podmienky (5 dní na prípravu). Bez ďalšieho pojednávania súd Uznesením z 27/04/2011 predmetnú vec zastavil s poučením o možnom odvolaní, čo

som využil ako aj žalovaný v III. rade a žalobca OP. Najvyšší súd 24/08/2011 Uznesenie Krajského súdu potvrdil, ktoré sa stalo právoplatným 19/10/2011.“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ tvrdí, že jeho „právo na súdne konanie bolo porušené“. Poukazuje pritom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo/15/2011 z 29. septembra 2011, na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 70/2010, ako aj na stanovisko správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Snj 124/00; v tejto súvislosti poukazuje aj na odôvodnenie označeného rozsudku najvyššieho súdu, v ktorom je uvedené:

„Aj keď v ustanovení § 247 ods. 2 OSP nie je expressis verbis uvedené, že sa netýka prokurátora (prokurátor nie je spomenutý ani v § 247 ods. 1 OSP), tento záver tiež jednoznačne vyplýva z jeho systémového výkladu. V opačnom prípade, ak by sa prijal výklad gramaticky a reštriktívny, by sa zmarila možnosť účinnej nápravy práve v tých konaniach, v ktorých účastníci pôvodného správneho konania nevyužili možnosť podať opravný prostriedok. Takýto postup by sa negatívne prejavil aj v materiálnom charaktere právneho štátu, pretože by sa čiastočne odbúral funkčný mechanizmus nápravy pri tých nezákonných rozhodnutiach správnych orgánov, ktoré boli vydané v prospech účastníkov konaní, resp. týmto vyhovujú.“

Predpokladom podania protestu prokurátora (nevyhovenie ktorému je procesnou podmienkou pre podanie žaloby prokurátora) je právoplatnosť rozhodnutia správneho orgánu (§ 27 ods. 1 písm. e/ zákona o prokuratúre), pričom skutočnosť, či túto právoplatnosť nadobudlo rozhodnutie na prvom alebo druhom stupni, nemôže mať v prípade žaloby prokurátora právny význam. Je tomu tak aj preto, že v zmysle zhora citovaného Stanoviska správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Snj 124/00 predmetom konania v správnom súdnictve, ktoré bolo začaté na základe žaloby prokurátora nie je rozhodnutie, ktorým správny orgán nevyhovел jeho protestu, ale rozhodnutie, správneho orgánu v poslednom stupni správneho konania, ktoré zakladalo, menilo alebo zrušovalo oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb. Ak by správny súd na základe žaloby prokurátora preskúmaval rozhodnutie správneho orgánu o nevyhovení protestu prokurátora (ako je tomu v prípadoch žalôb účastníkov, keď protestu prokurátora vyhovené bolo), problém vyplývajúci z ustanovenia § 247 ods. 2 OSP by nebolo potrebné riešiť.

Taktiež nemožno opomenúť, že častým príkladom nezákonnosti sú rozhodnutia, ktoré vyhovujú všetkým účastníkom konania, takže zo strany účastníkov konania nemožno podanie odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu ani očakávať.“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje „zrušiť rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne 11S/107/2010 a zaviazať súd aby vec prejednal na nariadenom súdnom pojednávaní“. Ďalej navrhuje odložiť aj vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia správneho orgánu Obvodného úradu v P. (ďalej len „obvodný úrad“) č. k. 2009/00688-22 z 5. mája 2009.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Napriek tomu, že sťažovateľ neoznačil v návrhu na rozhodnutie konkrétny článok ústavy, z námietky, že jeho právo na súdne konanie bolo porušené, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ de facto namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva označenými rozhodnutiami tak krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu.

Ústavný súd preto preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a aj najvyššieho súdu z hľadiska, či ním mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

1. K namietanému porušeniu v sťažnosti označeného práva napadnutým uznesením krajského súdu

Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich v petite sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmavať napadnuté uznesenie krajského súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúmal najvyšší súd na základe odvolania sťažovateľa. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu v sťažnosti označeného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Ústavný súd ďalej skúmal tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, so zreteľom na to, či existujú dôvody brániace prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto ide vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov iba z hľadiska ich prípadnej svojvoľnosti, arbitrárnosti, resp. nedostatočného odôvodnenia. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 382/06, II. ÚS 388/2010).

Podľa sťažovateľa mal najvyšší súd (ako aj pred ním krajský súd) napadnutým potvrdzujúcim uznesením porušiť jeho základné právo garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že sa „odmietol“ zaoberať žalobou Okresnej prokuratúry P. (ďalej len „okresná prokuratúra“) v rámci správneho súdnictva v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) napriek tomu, že predpokladom postupu podľa tejto hlavy je, aby išlo o rozhodovanie po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú. Ústavný súd pritom zistil, že v danom prípade žalobou napadnuté rozhodnutie túto podmienku nespĺňalo, pretože sťažovateľ nevyužil možnosť podať účinný opravný prostriedok, ktorý bol preň prípustný, a správne rozhodnutie obvodného úradu č. k. 2009/00688-22 z 5. mája 2009 ako prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu sa stalo právoplatné.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu (vydaným v správnom súdnictve podľa V. časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku) je podľa

názoru ústavného súdu potrebné zohľadniť špecifiká správneho súdnictva. V rámci správneho súdnictva súdy preskúmavajú „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 OSP).

Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Vzhľadom na tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posudzoval aj dôvodnosť námietok sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

Sťažovateľ s uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu nesúhlasí; namieta, že podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo či už účastníka konania, procesnej strany v konaní alebo právo inej zainteresovanej osoby na takom rozhodnutí, ktorého dôvody vydania sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny.

Krajský súd uznesením č. k. 11 S/107/2010-71 z 27. apríla 2011 konanie o žalobe okresnej prokuratúry zastavil z dôvodov, že neboli splnené podmienky konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) O. s. p., prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v prípadoch, v ktorých sa nevyhovelo protestu prokurátora a za podmienok uvedených v tomto zákone.

Podľa § 244 ods. 2 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie a postup správneho orgánu“).

Podľa § 247 ods. 2 O. s. p., pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 250b ods. 5 O. s. p., prokurátor môže žalobu podať do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým nebolo vyhovené protestu.

Podľa § 250d ods. 3 O. s. p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Pred začatím konania vo veci samej súd skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). V danom prípade žalobu podal prokurátor podľa § 35 ods. 1 písm. b/ O. s. p., v zmysle ktorého musia byť splnené zákonné podmienky, a to prokurátor môže podať žalobu o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v prípade, ak sa nevyhovelo protestu prokurátora a za podmienok uvedených v O. s. p.. Splnená je podmienka nevyhovenia protestu prokurátora a súd skúmal splnenie podmienok ustanovených podľa O. s. p.. V správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Žalobca podal žalobu, o ktorej sa rozhoduje podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p.. Predpokladom postupu podľa tejto hlavy je, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 2 O. s. p.). Z administratívnych spisov je preukázané, že žalobou je napadnuté prvostupňové rozhodnutie, že žalovaní 2/ a 3/ nevyužili možnosť podať riadny opravný prostriedok, ktorý bol preň prípustný a prvostupňové rozhodnutie zostalo právoplatné.

Krajský súd je toho názoru, že nejde o správne rozhodnutie, ktoré možno preskúmať postupom podľa druhej hlavy, piatej časti O. s. p.. Žalobca podal žalobu o preskúmanie zákonnosti prvostupňového rozhodnutia, keď neboli využité riadne opravné prostriedky a rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť až po ich využití. Táto zákonná podmienka v zmysle ust. § 247 ods. 2 O. s. p. nebola splnená, napadnuté rozhodnutie nemožno preskúmať v správnom súdnictve, a preto krajský súd konanie podľa § 250d ods. 3 O. s. p. zastavil.»

Proti tomuto uzneseniu podala okresná prokuratúra, sťažovateľ a aj otec sťažovateľa odvolanie, o ktorom rozhodoval najvyšší súd, ktorý svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu súdneho spisu zistil, že žalobca žalobou, osobne podanou 8. 12. 2010 na Krajskom súde v Trenčíne, sa domáhal podľa § 35 ods. 1 písm. b/ O. s. p. v spojení s § 250b ods. 5 O. s. p. zrušenia rozhodnutia žalovaného 1/ č. 2009/00688-22 z 5. mája 2009, ktorým bol žalovaný v 2/ rade uznaný vinným z priestupku proti majetku podľa § 50 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozhodnutia len „zákon o priestupkoch“), ktorého sa dopustil tým, že v presne nezistenom čase, v nočných hodinách zo dňa 23. 3. 2008 na deň 24. 3. 2008, odcudzil na diskotéke v kultúrnom dome v obci K., Z. B. mobilný telefón zn. Nokia 6300, ktorý patril jej otcovi M. B., čím mu spôsobil majetkovú škodu vo výške 165 €, teda úmyselne spôsobil škodu na cudzom majetku krádežou veci z takého majetku a za spáchanie priestupku mu podľa § 11 ods. 1 písm. b/ a podľa § 50 ods. 2 zákona o priestupkoch s prihliadnutím na § 19 ods. 3 zákona o priestupkoch bola uložená pokuta vo výške 100 € s povinnosťou zaplatiť túto, ako aj trovy konania v sume 16 € na účet žalovaného v 1/ rade do 15 dní po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia. Zároveň mu bola uložená povinnosť uhradiť poškodenému M. B., t. j. žalovanému v 4/ rade, majetkovú škodu vo výške 165 € v lehote do 30 dní po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu správneho orgánu je zrejmé, že preskúmané prvostupňové rozhodnutie žalovaného správneho orgánu nadobudlo právoplatnosť dňom 29. 5. 2009.

Vychádzajúc z obsahu žalobného návrhu žalobcu, ako aj z obsahu jeho odvolania, úlohou krajského súdu v posudzovanej veci bolo vyriešenie právnej otázky týkajúcej sa

rozsahu oprávnenia prokurátora v konaní o jeho návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v zmysle ustanovenia § 35 ods. 1 písm. b/ O. s. p., resp. či prokurátor môže podať návrh na začatie konania aj v prípade, keď ide o prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu.

Podľa ustanovenia § 35 ods. 1 písm. b/ O. s. p. prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v prípadoch, v ktorých sa nevyhovelo protestu prokurátora a za podmienok uvedených v tomto zákone.

Podľa ustanovenia § 250b ods. 5 prokurátor môže žalobu podať do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým nebolo vyhovené protestu.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že návrhové oprávnenie prokurátora týkajúce sa preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, je limitované nasledovnými zákonnými podmienkami:

- 1/ protestu prokurátora nebolo vyhovené,
- 2/ sú splnené podmienky stanovené O. s. p. (§ 244 a nasl.),
- 3/ návrh je podaný v lehote stanovenej v ustanovení § 250b ods. 5 O. s. p..

Je nespornou skutočnosťou, že v posudzovanej veci žalobca podal návrh na začatie konania vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, pričom svoje návrhové oprávnenie realizoval v rámci dvojmesačnej zákonnej lehoty po tom, ako jeho protestu nebolo vyhovené.

Odvolaací súd ohľadne námietok žalobcu považuje za potrebné zdôrazniť, že pri preskúmaní opodstatnenosti návrhu žalobcu bolo potrebné aplikovať ustanovenia piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 244 a nasl.), upravujúce „Správne súdnictvo“. Vzhľadom na obsah návrhu, keďže išlo o vec týkajúcu sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, súd prvého stupňa aj podľa názoru odvolacieho súdu správne postupoval vo veci podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, keďže rozhodovanie o priestupkoch je dvojinštančné.

Podľa ustanovenia § 244 ods. 2 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb,

pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov je upravené v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 a nasl.).

Podľa ustanovenia § 247 ods. 2 O. s. p. pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa názoru odvolacieho súdu, Občiansky súdny poriadok nedáva ani prokurátorovi možnosť domáhať sa hore uvedeným postupom preskúmania zákonnosti právoplatného prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že Krajský súd v Trenčíne postupoval skutkovo a právne správne, keď podľa ustanovenia § 250d ods. 3 O. s. p. konanie zastavil, pretože návrh prokurátora smeroval proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom.

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2011, č. k. 11S/107/2010-71, potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá O. s. p..

Z dôvodu, že v posudzovanej veci bolo konanie začaté na základe dispozičného oprávnenia prokurátora, námietky žalovaných uvedené v rámci ich odvolaní, odvolací súd považoval za právne irelevantné.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovení § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O. s. p. tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal.»

Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu dostatočne vysporiadal s otázkou splnenia podmienok konania ako predpokladu konania podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Aj z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, čo považoval za rozhodujúce pre rozhodnutie a akými úvahami sa najvyšší súd pri rozhodovaní o veci riadil.

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v odôvodnení jeho uznesenia z 24. augusta 2011 v spojení s právnym názorom krajského súdu v jeho uznesení z 27. apríla 2011 je zdôvodnený dostatočne, preto ho nemožno považovať za zjavne neodôvodnený; zodpovedá pravidlám logiky, nie je vnútorne rozporný a zodpovedá zneniu a účelu príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a nepopiera ani základné pravidlá logiky. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu v spojení s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje.

V súlade s judikatúrou ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len „vít'azstvo“ v občianskoprávnom spore (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Sťažovateľ v sťažnosti tiež namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj tým, že najvyšší súd v skutkovo podobných veciach v iných konaniach rozhodol odlišne ako v jeho právnej veci.

Ústavný súd vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, §22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégia najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. V danej veci však o takýto prípad nešlo.

V tomto bode je však navyše potrebné upozorniť na to, že sťažnosťou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo/34/2011 z 24. augusta 2011 je časovo skorším uznesením ako sťažovateľom označený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo/15/2011 z 29. septembra 2011. Z toho dôvodu najvyšší súd v konaní sp. zn. 6 Sžo/34/2011 nemohol prihliadnuť na časovo neskorší rozsudok v konaní sp. zn. 5 Sžo/15/2011 a nemohol sa podľa názoru ústavného súdu ani argumentačne vysporiadať s prípadne v ňom uvedenými odlišnými právnymi závermi.

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľa napriek uvedenému ústavný súd poukazuje na to, že k znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty [(čl. 1 ods. 1 ústavy), napr. PL. ÚS 36/95], ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného ústavného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95

a II. ÚS 80/99), t. j. aby sa porovnateľné, resp. obdobné situácie posudzovali po právnej stránke rovnakým spôsobom. Táto požiadavka korešponduje aj s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Aj v rozsudku ESLP *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Pre posúdenie, či rozdielnou judikatúrou najvyššej súdnej inštalácie došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je preto rozhodujúce, či vnútroštátne právo obsahuje mechanizmus zaisťujúci koherentnosť judikatúry a či príslušný orgán tento mechanizmus fakticky a riadne využíva.

Právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona o súdoch. Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

Hodnotenie toho, či najvyšší súd mechanizmus podľa § 22 zákona o súdoch fakticky a riadne využíva, bude v každej skupine prípadov rozdielnej judikatúry závislé od konkrétnych okolností, spravidla bude potrebné zohľadniť predmet konaní, ich skutkovú a právnu náročnosť a z toho vyplývajúce primerané časové obdobie na uplatnenie mechanizmu podľa § 22 zákona o súdoch.

V tomto konkrétnom prípade ústavný súd nehodnotil, či rozdielnou judikatúrou najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1

ústavy, teda v zásade nehodnotil, či najvyšší súd fakticky a riadne využil mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry, z dôvodu, že sťažovateľ namieta konflikt sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu s časovo neskorším rozsudkom najvyššieho súdu.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že nezistil príčinnú súvislosť medzi uvedeným uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľom označeným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Odmietnutie sťažnosti ako celku malo za následok, že ústavný súd sa už ďalšími požiadavkami na rozhodnutie (zrušenie napadnutých rozhodnutí, odloženie vykonateľnosti rozhodnutie obvodného úradu) nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2012